

Mindst hver andet år skal efterskolen gennemføre en selvevaluering. En selvevaluering er en evaluering af skolens virksomhed med udgangspunkt i værdigrundlaget. Selvevalueringen kan fra år til år tage udgangspunkt i forskellige dele af værdigrundlaget. I år tager selvevalueringen udgangspunkt i teksten, som er fremhævet med blå:

Værdigrundlag

- Vi lægger vægt på, at eleverne oplever tryghed i et overskueligt miljø, for at de gennem dialog og samvær kan udvikle sig både fagligt og menneskeligt.
- Vi lægger vægt på, at eleverne lærer at tage ansvar for eget liv og medansvar for andres liv, og at de oplever glæden og udfordringen ved et forpligtende fællesskab.
- Vi anser det for væsentligt, at den enkelte elev, gennem positive oplevelser og succeser, får øget sin tro på egne evner og muligheder, og derigennem får øget sin livsglæde. Derved mener vi også, at elevernes evne og vilje til samarbejde og respekt for sig selv og andre mennesker bliver større.

Der er ingen krav til selvevalueringens form, og skolen vælger selv evalueringsmetoden, samt hvem der udfører evalueringen. Selvevalueringen er i år blevet foretaget af en medarbejder, skolens pædagogiske leder samt inddragelse af udvalgte elever, som har deltaget i gruppeinterviews. Med denne metode anvender vi en kvalitativ evalueringsform, som vi forventer vil kunne anvendes i vores videre arbejde med vores værdigrundlag.

Med dette års selvevaluering ønsker vi at belyse skolens virke i forhold til at udvikle elevernes evne til at tage ansvar for eget liv og medansvar for andres liv. Desuden ønsker vi at belyse vores virke i relation til et forpligtende fællesskab – både internt på skolen og med udsigt til den store verden uden for skolen. Særligt de udfordringer, som vi forbinder med det forpligtende fællesskab med skolens omverden, bliver i stigende grad et fokusområde, da globaliseringen og verdens konflikter hele tiden rykker tættere på og bliver mere relevante og nærværende for vores målgruppe.

At tage ansvar for eget liv og medansvar for andres

I alt hvad vi foretager os på Rågelund Efterskole, opfordrer vi eleverne til at tage ansvar for både sig selv og de andre i fællesskabet. Det være sig i den daglige undervisning, i vores pædagogisk tilrettelagte samvær samt i alt øvrigt samvær med eleverne. At tage ansvar for sig selv og andre drejer sig om:

- At være til stede i fællesskabet – både fysisk og mentalt
- At give lidt af sig selv hver dag, samtidig med at man står til rådighed for andre
- At involvere sig i undervisningen, at involvere sig i fællesskabet og at involvere sig i hinanden
- At tale hinanden op og spille hinanden gode, så vi alle hver dag fremstår som den bedste udgave af os selv

Vi oplever, at mange af vores unge har svært ved at involvere sig og udvise omsorg og overskud for hinanden. Mange i vores målgruppe kommer med en lang række oplevelser fra tidligere skoletilbud, som hver især har bidraget til en mindsket tro på sig selv og dermed en manglende tro på, at et personligt bidrag har betydning for fællesskabet. Derfor er det vigtigt i vores virke som efterskole, at vi arbejder målrettet med disse ting, og at vi i alle vores aktiviteter giver plads til medansvar og elevinvolvering.

At opleve glæderne og udfordringerne ved et forpligtende fællesskab

Et forpligtende fællesskab drejer sig om:

- At stille sig til rådighed for andre mennesker
- At det har betydning, om man er til stede eller ej
- At man har ansvar for sig selv og for andre
- At man bidrager til fællesskabet – og at bidraget er værdifuldt

Vi oplever, at det forpligtende fællesskab kan være under pres på efterskolen – måske på grund af samfundets øgede fokus på individet. Nogle unge har ganske få erfaringer med at bidrage til et fællesskab. Derfor er det vedvarende et vigtigt fokusområde i vores arbejde med de unge.

I praksis

Ud over arbejdet i hverdagen har vi i år involveret eleverne i en aktivitetsdag, hvor vi samlede ind til Røde Kors. Denne dag vil danne udgangspunktet for årets selvevaluering, da vi planlægger, at en sådan dag skal være en fast del af vores årsplan fremadrettet. Vi vil derfor forsøge at belyse, hvordan vi på en sådan dag kan styrke elevernes evne til netop at tage ansvar for fællesskabet gennem involvering og samarbejde.

Valg af informanter og rammerne for interviewene.

Vi udvalgte vores informanter, som alle er elever, der er godt forankret i deres efterskoleliv på Rågelund efterskole og fri for tunge, personlige bekymringer. Samtidig ønskede vi, at der så vidt muligt var en lige for deling mellem de to køn samt mellem 9. og 10. klasse.

De to interviews forgik i trygge rammer i "Lærerhusets" opholdsstue. Først interviewede vi de fire udvalgte 10. klasser og derefter eleverne fra 9. klasse. Begge interviews varede ca. en halv time. Vi optog interviewene, men har af tidmæssige årsager ikke transskriberet dem, men blot genhørt dem. Interviewguiden, som bestod af en række åbne spørgsmål, findes som bilag til dette dokument.

I det følgende foretager vi nogle nedslag i vores gennemførte interviews med de udvalgte elever, som har været en stor del af årets samlede selvevaluering.

Evaluerings af vores indsamlingsdag

Informanterne fra 10. klasse giver i det første interview tydeligt udtryk for, at vores indsamlingsdag har styrket deres fokus på at tage ansvar for andre og at støtte op om et forpligtende fællesskab. De fortæller blandt andet at:

- Vores erfaringer fra dagen kan bruges gennem hele livet til at hjælpe andre.
- Vi har fået en rigtig god oplevelse ved at gøre noget godt for andre.
- Vi er blevet mere opmærksomme på hinanden på skolen generelt, så vi i højere grad hjælper de elever, som har det svært eller er lidt udenfor fællesskabet.
- Det har styrket fællesskabet på skolen, at vi har haft disse oplevelser sammen.
- Vi er blevet meget bedre til at udvise respekt for hinandens forskelligheder, til at hjælpe hinanden og støtte op om dem, som har det svært på skolen.
- Det er fantastisk at hjælpe andre, som man slet ikke kender, men som virkelig har brug for vores hjælp. Det er rart at vide, at vores bidrag faktisk er med til at gøre en forskel for nogle mennesker ude i verden.

Informanterne fra 9. klasse uddyber videre i det andet interview, at:

- Vi har lært, at man skal hjælpe, hvor man kan. Det var en meget følelsesladet dag, og vi blev virkelig stolte over resultatet.
- Mange elever pressede virkelig sig selv ekstra meget på dagen, fordi vi vidste at vores indsamling ville gøre en forskel.
- Senere i livet vil vi huske på at hjælpe andre, som ikke har det så godt – både herhjemme og i udlandet.
- Vi er blevet mere opmærksomme på hinanden på skolen, og vi er blevet meget bedre til at tage hinanden med i aktiviteterne. Vi forpligter hinanden på en ny måde end tidligere.
- Vi respekterer hinanden mere, og man kan i højere grad få lov til at være sig selv på skolen.

- Vi samarbejdede og kæmpede sammen på dagen. Det er det som selve efterskolelivet handler om, og det har gjort os mere selvstændige og lært os at tage mere ansvar.

En af de interviewede piger fra 9. klasse beskrev, hvordan hun og en anden pige på deres 3-mandsværelse i hverdagen hjælper og støtter den tredje pige på værelset, som har svært ved det med mødetider: *"Vi hjælper hende og siger: Du skal til time, kom så"*.

Undervejs kom de interviewede elever med konkrete forslag til aktiviteter, som skolen fremadrettet kunne have på skemaet for at opfylde den del af værdigrundlaget denne undersøgelse har fokuseret på:

- Lave en weekendaktivitet i billedkunstværkstedet, hvor man fremstiller produkter og så tager ind til byen og sælger dem.
- Løb for cancerbørn, løb med sponsorer.
- Spontant tage en dag ud af kalenderen og gøre noget lige som Ukrainedagen i lyset af en specifik situation et sted i verden.
- Have et valgfag, hvor det handlede om at samle penge ind til humanitære formål.
- I projekt 10 kunne man lægge endnu mere vægt på, hvad der sker ude i verden.
- Få viden om hvad der sker i verden, men også lære om hvad man kan gøre for at gøre verden til et bedre sted.
- Se nyheder til samling, så alle ser nyheder, og det ikke bare er noget 10. klasserne ser i faget "Ugen der gik".

Evaluerings af vores undervisning og pædagogisk tilrettelagte samvær

De interviewede elever blev undervejs i vores samtale bedt om at forholde sig til efterskolens *"almindelige dage"*, hvor vores undervisning, pædagogisk tilrettelagte samvær og øvrige samvær fylder dagene ud. Her var vi nysgerrige på, hvordan vores værdigrundlag er med til at præge dagligdagen på skolen, så det ikke kun er på helt særlige dage, at vores unge bliver styrket i forhold til ansvar og forpligtende fællesskaber. I denne del af interviewet påpeger eleverne blandt andet følgende aktiviteter som fremtrædende i vores arbejde med disse ting.

- På efterskolen får vi mange erfaringer med at påvirke vores eget lille fællesskab. Erfaringer som vi efterfølgende kan tage med os ud i det store fællesskab udenfor skolen.
- Vi har mange forskellige fag (Ugen der gik, Danmark ifølge Henrik m.fl.), som er med til at sætte fokus på folk, som har det svært og har brug for hjælp. Desuden er vores samlinger et godt sted at få styrket det forpligtende fællesskab.
- Vores skitur og andre ture, som går på tværs af alle elever på skolen, er med til at styrke vores fællesskab og hjælper os til at lære at tage ansvar for både os selv og andre.
- Vores daglige opgaver omkring rengøring og køkken mm. er med til at understøtte vores vedvarende fokus på, at vores bidrag til fællesskabet er betydningsfuldt.

Konklusion

Vores indsamlingsdag har tydeligvis været medvirkende til, at vores elever har oplevet både udfordringer og glæder ved at være en del af et forpligtende fællesskab. Selve konceptet på dagen, hvor vi blander alle skolens elever på tværs af årgange, og hvor vi hele tiden fokuserer på, at vi er i gang med at gøre en forskel for andre, har i høj grad været med til at engagere og motivere eleverne til at yde en ekstra indsats på dagen. Indsamlingsdagen har skabt en skærpet opmærksomhed på de mennesker, som er dårligere stillet end os ude i verden, samtidig med at elevernes fokus på hinanden i det nære fællesskab er blevet styrket. Det tyder således på, at vores indsamlingsdag har været med til at styrke vores arbejde med den del af vores værdigrundlag, som handler om at tage ansvar for sig selv og andre samt det at være en del af et forpligtende fællesskab.

Som det fremgår af elevernes besvarelser i interviewet, laver vi ligeledes en masse andre aktiviteter i løbet af skoleåret, som er med til at styrke fællesskabet og følelsen af at være betydningsfuld – både i det lille fællesskab på skolen og i det store fællesskab uden for skolen. Eleverne giver dog udtryk for, at de godt kunne ønske sig endnu flere af disse særlige begivenheder. De påpeger således, at vi fremadrettet kan blive bedre til at lave arrangementer for hele skolen, hvor fokus er rettet mod at hjælpe andre mennesker både lokalt, nationalt og globalt. Der nævnes blandt andet Team Rynkebyløbet, som kunne være en fremtidig aktivitet for skolen, ligesom en indsamlingsdag bestemt er kommet for at blive. Nogle af de ting, som vi skal være opmærksomme på i denne forbindelse er, at eleverne skal klædes ordentligt på i forhold til at kunne engagere sig i sådanne projekter. Eleverne efterspørger i denne sammenhæng en større grad af viden om, hvad der sker i verden udenfor skolen, da de ofte lukker sig selv lidt inde i forhold til den omkringliggende verden. Viden om verdens brændpunkter er vigtig, hvis vores elever skal engagere sig i tingene og blive motiveret i forhold til at yde en ekstra indsats på disse særlige dage.

Overordnet giver eleverne udtryk for, at selve efterskolelivet her på Rågelund efterskole i høj grad er med til at udvikle deres forståelse for andre mennesker, at tage ansvar og at indgå i forpligtende fællesskaber. Der er enkelte steder, hvor vi fremadrettet skal blive bedre til at involvere eleverne og lave aktiviteter på tværs af årgangene, men generelt så fungerer vores arbejde med værdigrundlaget rigtig fint.

Igangværende tiltag

- En årlig indsamlingsdag, hvor Rågelund Efterskole samler penge ind til et humanitært formål. Eleverne er med til at vælge, hvad der skal samles ind til.
- Fælles fortælletime/samling for alle elever på skolen med øget fokus på nyheder fra ind- og udland.
- Deltagelse i Skolernes Motionsdag 2022 med fokus på fællesskabet på skolen.

Bilag 1. Interviewguide

1. Hvad lærte du af Ukrainedagen på Rågelund Efterskole den 9. marts?
 - Om dig selv
 - Om det at være en del af et forpligtende fællesskab
 - Om hvad du kan gøre for at yde dit bidrag til de udfordringer, verden står over for lige nu
2. Hvad synes du kunne have været gjort anderledes på dagen?
3. Hvad kan du ellers være med til at gøre for at samle ind til Røde Kors' arbejde i det krigsramte Ukraine?
4. Hvordan kan du videre i dit liv bruge de erfaringer du fik på Ukrainedagen?
5. Hvorfor skal vi som efterskole være med til at samle ind til Røde Kors' arbejde i det krigsramte Ukraine?
6. På hvilken måde har Ukrainedagen ændret eller nuanceret dit syn på hvilken type aktiviteter der skal foregå i løbet af et år på efterskole?
7. Hvilke forslag har du til aktiviteter, vi kan lave på skolen det kommende skoleår for at næste års elever kan få lignende erfaringer, som du fik på Ukrainedagen?
8. Hvordan mener du vi kan tilrettelægge undervisningen på Rågelund Efterskolen så eleverne får mere viden om verden uden for Rågelund?
9. Hvordan ser du dine muligheder for som efterskoleelev at være med til at påvirke samfundet
10. Hvad forbinder du med begrebet forpligtende fællesskab?